

seca januarja. — Ivan Klemenčič, t. č. predsednik.

Nova štifeta. Gornjegrajsko učiteljsko društvo ima svoje glavno zborovanje v Gornjem gradu dne 7. decembra t. l. ob 10. uri v šoli po sledečem vsopredju:

1. Nagovor predsednikov;
2. zapisnik o zadnjem zborovanju;
3. dopisi;
4. poročilo gospice tajnice Nežike

Pirc:

5. poročilo blagajnikovo (treba se pripraviti za plačanje, tudi za učiteljski sklad po 1 krono);
6. poročilo o Zvezi in Zavezi tovariš Zemljic ml. in drugi;
7. volitev novega odbora;
8. slučajnosti.

Ker je med tem mnogo važnega in tudi zanimivega razgovora in sklepanja o raznih stanovskih zadevah, vabijo se p. n. udje k polnoštevilni udeležbi. Na veselje snidenje!

Učiteljsko društvo za pol. okraj Ljutomer zboruje v četrtek, dne 4. decembra, po 10. uri predpoldne v Franc Jožefovi šoli v Ljutomeru. Predsednik poroča o razdelitvi draginskih doklad, tovariš Maurič o Zavezinem zborovanju, tovariš Velnar predava o »Telovadbi po šolskem sestavu v ljudski šoli«. Ker že dolgo nismo zborovali, pričakujemo polnoštevilne udeležbe!

Učiteljsko društvo za ormoški okraj zboruje v četrtek, dne 4. decembra 1913, ob 10. uri predpoldne v ormoški okoliški šoli po sledečem vsopredju:

1. Dopisi;
2. poročilo o draginskih dokladi in regulaciji plač. Poroča predsednik;
3. poročilo o Zavezini skupščini v Ljubljani. Poroča delegati;
4. tajnikovo poročilo o 40letnem obstoju in delovanju Učiteljskega društva za ormoški okraj ter sklep o tozadevni slavnosti, ki bi se naj vršila tekom letošnje zime;
5. slučajnosti.

Obilne udeležbe pričakuje odbor.

Goriško.

Učiteljsko društvo sežanskega okraja je zborovalo v Stanjelu 6. t. m. Vkljub neprijetnemu deževnemu vremenu se je zbralo običajno število, ki redno obiskujejo naše shode. Posebno tovarišice so se odlikovale s svojo odsotnostjo, bile so tri izjeme!

Tovariši, ako se ne zanimate za svojo organizacijo, svoja zborovanja, kjer je forum in središče našega delovanja, je to žalostno dejstvo, ki vas kaže v luči nezavednosti, pomembno tem bolj, ker imate naslov učitelja v sedanjem času.

Zborovanje je bilo jako živahno in marsikatera trpka beseda je padla na račun raznih naših takozvanih prijateljev. Prav in umestno je, da odkrijemo svoje srce. Ven, kar nas teži, da se izčisti poimni v boljše medsebojno spoznavanje in umevanje našega položaja. Odkrivajmo brez strahu svoje misli in težnje, da z enotnim postopanjem pokažemo, da nismo hlapci vseh gospodov, ampak činitelji, ki se zavedajo svoje naloge — vzgoje človeštva, katerim že po svojem stališču pristojna primerna eksistenca.

V kratkem podajam poročilo o zborovanju: Predsednik pozdravlja navzoče, osobito c. kr. okr. šol. nadzornika gospoda Kanteta in novo došle tovariše, ki so se vkljub slabemu vremenu udeležili zborovanja. Dalje prečita odgovor deželne učiteljskega društva na vlogo glede petletnin.

Tov. Peček predlaga, naj se opusti čitanje zapisnika in referat tov. Volkova ter takoj prične razprava o našem gmotnem stanju.

Ravnatelj Berginec poroča, kako se je vršila seja deželnega učiteljskega društva v Gorici, katerega člani bi morali biti vsi učitelji, a zaradi svoje zanikrnosti društvo le napadajo, namesto da bi ga podpirali in se udeleževali zborovanj, ter izjavlja, da mi zahtevamo to, kar nam priči — zahtevamo enako gmotno stališče kakor državni uradniki.

Tov. Bole predlaga, da sporočimo »Dež. učiteljskemu društvu«, naj svojo prošnjo od 2. oktobra t. l. umakne ter takoj predloži v sporazumu z drugimi okr. učiteljskimi društvi prošnjo za zvišanje službenih prejemkov v smislu vsega avstrijskega učiteljstva, ter predlaga naslednjo resolucijo: »Učiteljsko društvo sežanskega okraja«, zbrano na svojem zborovanju v Stanjelu 6. novembra 1913, prisiljeno po žalostnih svojih gmotnih razmerah, opozarja vis. deželni zbor na njegovo dolžnost definitivno urediti prejemke učiteljstva naše dežele po prejemkih zadnjih štirih razredov državnega uradništva in pričakuje, da se gmotno vprašanje učiteljstva naše dežele uredi v tem smislu že v prvem prihodnjem zasedanju vis. deželne zboru.

Tov. Peček se ujema s predlogom ter poroča, da so tudi italijanski tovariši tega mnenja.

Ravnatelj Berginec je mnenja, da se to pošlje »Dežel. učit. društvu«, ki v imenu vseh okr. učit. društev predloži prošnjo dež. zboru in ne vsako učit. društvo posebe.

Tov. Pahor priporoča, da samostojno nastopimo in naravnost dež. zboru predložimo svoje zahteve.

Tov. Bole predlaga, da pošlje naše društvo prošnjo dež. odboru in obvesti o tem vsa okr. učit. društva, ki naj store isto.

Tov. Štrekelj predlaga, da bi vsa društva poslala eno in isto prošnjo.

Tov. Peček predlaga, da se skliče v Gorici protestni shod in o tem obvesti vsa učiteljska društva, da se pošlje danes popoldne zastopnika našega društva na sejo Dežel. učit. društva v Gorico. Izvoljen ravnatelj A. Berginec.

Tov. Hreščak poroča, da je v Deželnem učiteljskem društvu mrtvilo.

Več tovarišev priporoča, naj učiteljstvo pristopi k društvu in se udeleži zborovanja in se namesto same kritike.

Za govornika na protestnem shodu se določi tov. Hreščaka.

Gospod c. kr. okr. nadzornik poda več važnih vprašanj, ki so umestna na zborovanjih.

Tov. Peček izjavlja, da je pisala »Edinost«, da podpira učiteljstvo »Dan«.

Tov. Hreščak: »Dan« je revolver-jurnal, pri katerem ni tukajšnje učiteljstvo udeleženo, ter predlaga, naj sestavi odbor izjavo proti dopisu v »Edinosti«, obenem naj prosí vodstvo Zaveze avstr. jugoslov. učit. društev« pojasnila ali je v zvezi z listom »Dan«.

Isti tov. naznanja, da je c. kr. okr. šolski svet na svoji zadnji seji pokazal, da tukajšnje učiteljstvo nima v njem prijateljev in predlaga sledečo resolucijo: »Učiteljsko društvo sežanskega okraja« konstatira sledeče: Zastopniki davkoplačevalcev sežanskega okraja so na svoji seji 30. oktobra t. l. črtali že itak malekosto draginsko doklado 5%. Vočigled naraščajoči draginji je ta sklep cinična pljuska učiteljstvu v obraz.

Učiteljstvo smatra to postopanje svojih kruhodajalcev kot skrajno sovražno in žaljivo. Vsem delavcem se je moralo po- višati v zadnjem času prejemke, edino učiteljstvu se že itak beraška doklada zopet črta. Učiteljstvo jemlje to sovražno zastopnikov davkoplačevalcev v c. kr. okr. šol. svetu v znanje in izreka svoje zaničevanje. — Izjave in resolucije so bile sprejete, in predsednik je z zadovoljstvom zahvalil udeležence za živahno zanimanje in zaključil zborovanje.

Književnost in umetnost.

Beleške iz zemljepisja. Sestavila nadučitelj Jos. Mešiček in učitelj Fr. Drnovšek v Sevnici. Založil Lud. Smole v Sevnici. Cena 80 vin. To je naslov 103 strani obsegaajoči knjižici, ki se je ravnokar dotiskala v »Učiteljski tiskarni« in bo dobro služila pri zemljepisnem pouku tako učitelju kakor učencem. Knjižica podaja v kratkih učnih slikah vso zemljepisno stvarino, ki je predpisana za višje organizovane ljudske šole in sicer razvrščeno po novem učnem načrtu za Štajersko.

Obrambni vestnik.

† Iz Goriškega nam pišejo: »Soča« je prinesla v svoji št. cd 15. t. m. uvodni članek, ki naj bi bil nekako pojasnilo učiteljem na Goriškem in še posebej onim s Sežansčine, kaj je in kaj pravzaprav hoče »Slovensko politično društvo«. Ljudstvo hoče politično izobraziti, deželno gospodarsko dvigniti, pravično hoče biti nasprot vsem stanovom, ustvariti v deželi bolj znosne razmere, da ne bo drvenja stanu proti stanu in večnih pritožb. Vse lepo! A bojimo se, da ne bo tako, kakor je pri Nemcih v »Nationalverbandu«. Pri vsakem glasovanju bežijo nekateri iz zbornice, drugi glasujejo pro, tretji kontra, četrti molče, in — demovina je rešena! Tako ima v »Nationalverbandu« vsak stan svojega zagovornika, vsaka kulturna in nekulturna težnja svojega odvetnika, a vsi skupaj imajo — Nationalverband, najodurnejšo demagoško politično prikazen vseh časov avstrijskega parlamentarizma. — Vse kaže, da smo učitelji na Goriškem zopet izdani. Krčmarji so protestirali proti vsakemu zvišanju užitnine, in poslanci narodne stranke so se zbal krčmarjev, ki spleh igrajo pri nas, prvo vlogo. Kaj mi? Drežati moramo torej na vseh koncih in krajih, da pridemo do kruha! Učitelji na Goriškem smo postali jako nezaupni. Nič več ne moremo verjeti še tako lepim besedam. Kadar vidimo lepa dejanja, takrat bomo verjeli.

Slovenska Šolska Matica.

Slovenska Šolska Matica. Publikacije za l. 1913 bodo izšle meseca decembra. Tri knjige so že dotiskane in tudi letopis bo kmalu gotov; zato presimo p. i. gg. poverjenike, da se požurijo s pobiranjem naročnine, da nam bo mogoče sestaviti imenik članov. Na Kranjskem nam primanjkuje tile poverjeniški okraji: Črnomelj, Kranj, Škofja Loka, Poljanska dolina, Selška dolina, Krški okraj, Logatec (Cerknica, Lož), Novomesto, Vipava. — Na Štajerskem: Gornji grad, Kozje, Laško (desni savinjski breg), Sv. Lenart, Maribor, Maribor (deloma), Mariborska okolica (desni Dravski breg), Ormož, Slovenska Bistrica. — Na Goriškem: Bovec. — V Istri: okraj Koper, Kastav (mesto). — P. n. poverjeniki imenovanih okrajev najljubšeje prosimo, da nam pošljejo imenik in članarino najkasneje do 5. decembra. Odbor.

Kranjske vesti.

—r— **Umrl je** dne 26. t. m. v Kandiji pri Novem mestu tvariš Štipko Jelenec, nadučitelj v pckoju, po dolgi in mučni bolezni v 60. letu svojega skrbi in preganjanja plodnega življenja. — Pokojni naš Štipko je bil kremenit značaj, ki ga ni upognila nobena sila. Do zadnjega zdihaja je ostal zvest našim načelom. Bil je vzor naprednega učitelja, zvestega tovariša in ljubečega očeta. — Bodi mu lahka zemlja domača!

—r— **Imenovanje.** Naučno ministrstvo je imenovalo okrajnega šolskega nadzornika Franca Gabrščka za glavnega učitelja na tukajšnjem učiteljsku.

—r— **Karel Javoršek**, učitelj na slovenski trgovski šoli v Ljubljani, je na tem zavodu stalno nastavljen, in sicer s prejemki IX. čin. razreda državnih uradnikov.

—r— **Ljudsko šolstvo.** Na mesto obolenih učiteljice Elizabete Pečarjeve je imenovana kot supletinja na ljudski šoli v Palčju absol. učitel. kandidatinja Marija Marčičeva in na mesto obolenih učiteljice Olge Tomšičeve kot supletinja na ljudski šoli v Trnovem absol. učitel. kandidatinja Vlastimila Mandljeva. Bivša supletinja v Št. Vidu pri Vipavi Ivana Čukova je imenovana za prov. učiteljico v Blokah. Supletinja Antonija Hribarjeva za prov. učiteljico v Gabrjalu.

Štajerske vesti.

—š— **Ljutomerski okraj.** Žalibog najdem v letošnjem koledarju družbe sv. Mohorja imena mnogih naprednih tovarišev. Kje je stanovska doslednost? Zakaj so učiteljska zborovanja?

—š— **Kapela pri Radincih.** V koledarju družbe sv. Mohorja čitam imena naročnikov v naslednjem redu: g. župnik, kaplan, knjižnica župnijskih mladeničev, knjižnica župnijskih mladenk, cerkveni ključar, organist, šola in g. nadučitelj Pertl! Ti so pač demokrati, kaj!

—š— **Učiteljstvu celjskega okraja in sosednih okrajev.** Zaradi prošnje Učiteljskega društva za celjski okraj je tovariš Josip Žagar, učitelj na okoliški šoli v Celju, ki je dovršil umetniško-obrtno šolo na Dunaju, pripravljen prirediti v Celju risarski tečaj za ljudskošolsko učiteljstvo. Cenjeni tovariši in cenjene tovarišice, ki bi se radi tega tečaja udeležili, naj se nemudoma pismeno prijavijo pri zgoraj imenovanem tovarišu. — Franc Brinar.

—š— **Častno priznanje** se je izreklo ob priliki upokojitve def. učiteljci Albini Cuntarovi v Laškem trgu za njeno dolgoletno zvesto službovanje na šolskem polju.

—š— **Nadučitelj Anton Kosi** in njegova soproga Marija naznanjata, da se je vršila dne 16. nov. t. l. v župni cerkvi v Središču poroka njune hčerke Elice z dr. Matkožorjanom, c. kr. sodnim avskultantom v Mariboru. — Naše čestitke!

—š— **Odlikovanje.** Iz Huma pri Ormožu nam pišejo: Pretečeno nedeljo je tukajšnji občinski odbor iz svoje sredine imenoval odbornika tovariša Antona Porekarja, ki tu že 25 let kot nadučitelj uspešno deluje za šolo in občino, svojim častnim občanom. Še na mnoga leta! Iskreno čestitamo!

—š— **Poročil se je** Ivan Mravljak, gimn. učitelj v Mariboru, z gđ. Liziko Knezovo z Dunaja. Bilo srečno!

—š— **Poročil se je** pri Sv. Roku ob Sotli nadučitelj Josip Cencič z gospodično Fino Belškovo. Čestitamo!

—š— **Razpisano je** učiteljsko mesto na dvorazredni ljudski šoli v Soboti nad Muto; prvi plačilni razred.

—š— **Društvo »Dijaški dom«** v Mariboru ima svoj redni občni zbor v nedeljo dne 30. novembra, ob 10. uri dopoldne v Narodnem domu. Dnevni red običajen.

—š— **Štajerski deželni šolski svet** je imel dne 15. novembra sejo, v kateri je začasno vpokojil def. učiteljico v Slivnici,

Štefko Leckerjevo, stalno pa vpokojil def. učiteljico v Št. Vidu pri Planini Jožefo Bezlahevo, def. učiteljico v Laškem trgu Albino Cuntarovo, nadučitelja v Šmarjeti pri Rimskih toplicah Franca Pečarja in def. učiteljico v Šmarju pri Jelšah Leopoldino Hotschewar-Jurasovo.

Goriške vesti.

—g— **V pomirjenje!** Tov. Brkin nam piše: Glasom našega lista z dne 14. t. m. se me je pri zborovanju našega Dežel. učit. društva v Gorici precej »ožigosalo« in »obsojalo«. Zakaj bi ne omenil še tega, da je pa na drugih straneh izzval preporni članek prav živahno pritrjevanje in teh bo menda tudi več. Vsi smo globoko prepričani v zaslugah društva, časih se pa celo papež zmoti. Da sem pa imel vendar prav, o tem ste pa menda že sami prepričani in pokazala bo tudi najbližja prihodnost. Tudi ni merilo agilitnosti društva kvantiteta zborovanj in referatov, ampak kvaliteta. — Op. ured.: Priobčujemo te vrstice ker stojimo na stališču, da se ima vsakdo pravico braniti in zagovarjati.

—g— **Iz seje ožjega c. kr. okr. š. sveta tolminskega.** Učiteljico Bajono Boltarjevo je dež. šcl. svet stalno upokojil. Faničica Stresova in Marica Repičeva dobila dopust zaradi bolezni do 1. marca pr. l. Ivančič Josip dobi tudi dopust zaradi bolezni. En učitelj dobi predplač v znesku 100 K. Černe Blaž, Ločniškar Franc in Ivančič Albert dobe l. petletnino, Trebše Andrej V., Klada Matija in Bogataj Franc pa VI. petletnino. Enemu učitelju se petletnina zategne za eno leto zaradi nepopolnih uspehov. — Pripomni se, da se petletnine podeljujejo, oz. štejejo od prvega dne naslednjega meseca po prebitem II. izpitu.

—g— **Iz Sv. Lucije.** Potovalna ljudska knjižnica tolminskega učiteljstva se je letos znatno razširila. Napravilo se je še 15 novih serij, tako da šteje sedaj skupno 15 serij po 20 do 28 knjig različne vsebine. Knjižnica je namenjena v prvi vrsti onim krajem, kjer ni druge knjižnice in šele v drugi vrsti onim krajem, ki imajo kako drugo na razpolago. Tovariši, tovarišice! Naša dolžnost je, da dvignemo kulturno naš narod. Važen činitelj za povzdigo kulture v našem pa so ljudske knjižnice. Ker se je scistvo tekom zadnjih let pri nas

močno razširilo, da ima skoro vsaka večja vas svojo šolo, zato bo baš ta naša knjižnica lahko potovala v zadnjo kmečko kočico ter vršila svojo prosvetno nalogo. Tovariši, tovarišice, oglašajte se pridno ter sezajte po serijah! I. R.

Splošni vestnik.

Vrlemu tovarišu Božo Dubroviču, nadučitelju pri Sv. Mateju pri Kastvu, ki je bil od l. 1896 do 1902 upravni odbornik Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev in v letih od 1899 do 1902 tudi njen l. podpredsednik, smo poslali izvod jubilejskega »Spominskega spisa«. Kako se ga je razveselil, nam izpričuje pismo, ki nam ga je pisal. Pismo se glasi:

Sv. Matej, 24. nov. 1913.

Velecenjeni gospodine!

Primio sam, ne samo sa zahvalnošču, nego iskreno govoreč, upravo velikim veseljem:

»Spomen spis«.

Ta knjiga je za mene dragocijena i čuvati-ću ju ne samo rad toga, što gledam u njoj radišne ruke udruženoga bratskog mi učiteljstva, već što gledam u njoj mila lica mojih nekadašnjih dobrih prijatelja. Suza, ne, samo oko mi muti, već niz lice se toči. Srce mi s tuge plače i zato evo zavjet duše moje sveti:

»Ne daj mi Bože mrijeti, preje no budem mogao opet barem jednom prisustvovati kojoj »Zavezinoj« skupštini.«

Duh moj hrli tamo, da tamo ne zaplaćem s tuge, no da se razdragam i razveselim u bratskom zagrljaju.

Uvijek imam na umu, a i imati-ću i dotle onu poznatu:

»U radu nam je spas, a u slogi moć.«
Budući mi ne dodje do ruku, tako lahko koje slovensko glasilo, molim, da me u svrje vrijeme obavijestiti izvolite, kad i gdje se bude obdržavala skupština »Zavezine«.

Lica su nam se promijenila, kako mi slika kaže, al srce nam je ostalo u svima jošte mlado. Svršavam šiljuć Vam lije-pi pozdrav gospodine predsjedniče, bilje-žeć se

Vam cdani

Božo Dubrovič.

Zadnje vesti.

UČITELJSKO VPRAŠANJE V DRŽAVNEM ZBORU.

Dunaj, 26. novembra: Posl. dr. Rav-nihar je danes govoril o učiteljskem vprašanju. V finančnem odseku se je izrečno